

Tämä asiakirja sisältää tietoja, joita asiakkaalle on annettava sijoituspalveluita koskevien säännösten, viranomaismääräysten ja ohjeiden perusteella. Tarkemmat palveluja tuotekohtaiset ehdot ovat sijoituspalvelua ja tuotteita koskevissa sopimuksissa ja ehdoissa.

Tiedotteen tiedot annetaan Suomen lainsäädännön mukaisina ja sopimukseen sovelletaan Suomen lakia.

Tämä asiakirja on saatavilla pankin verkkosivuilla www.s-pankki.fi.

1. Tietoa S-Pankki-konsernista

1.1 Palveluntarjoaja

S-Pankki Oyj:n (jäljempänä "S-Pankki") omistavat seuraavilla omistusosuuksilla SOK 49,99 % ja S-ryhmään kuuluvat alueosuuskaupat 50,01 %. S-Pankilla on luottolaitostoiminnasta annetun lain mukainen Finanssivalvonnan myöntämä talletuspankin toimilupa. Toimilupansa puitteissa S-Pankki tarjoaa lisäksi sijoituspalvelulain mukaisia sijoituspalveluita.

S-Pankki Oyj omistaa 100 % S-Pankki Rahastoyhtiö Oy:stä (jäljempänä "S-Pankki Rahastoyhtiö"). S-Pankki Rahastoyhtiöllä on sijoitusrahastolain mukainen Finanssivalvonnan myöntämä rahastoyhtiön toimilupa. Toimilupansa puitteissa S-Pankki Rahastoyhtiö harjoittaa sijoitusrahastolaissa tarkoitettua rahastotoimintaa sekä toimii vaihtoehtorahastojen hoitajana.

S-Pankin yhteystiedot:

S-Pankki Oyj, PL 77, 00088 S-RYHMÄ
Käyntiosoite: Fleminginkatu 34, 00510 Helsinki
Y-Tunnus: 2557308-3, kotipaikka Helsinki

S-Pankki Rahastoyhtiön yhteystiedot:

S-Pankki Rahastoyhtiö Oy, Mikonkatu 9, 00100 Helsinki
Y-tunnus: 0979133-9, kotipaikka Helsinki.

1.2 Tarjottavat palvelut

S-Pankki tarjoaa asiakkaan rahoitusvälineitä koskevien toimeksiantojen vastaanottamista, välittämistä ja toteuttamista, sijoitusneuvontaa sekä omaisuudenhoitoa. S-Pankki tarjoaa sijoituspalveluiden ohella oheispalveluita.

S-Pankin tarjoama sijoitusneuvonta ei ole sääntelyn tarkoittamaa riippumatonta sijoitusneuvontaa ja annettavat sijoitusneuvonnat voivat painottaa S-Pankin ja sen tytäryhtiön S-Pankki Rahastoyhtiön tarjoamiin ja liikkeeseen laskemiin rahoitusvälineisiin.

Ennen ei-riippumattoman sijoitusneuvonnan tai omaisuudenhoitopalvelun tarjoamista S-Pankki kysyy lain ja viranomaismääräysten mukaisesti tietoja asiakkaan sijoituskokemuksesta ja -tietämyksestä, sijoitustavoitteista,

mukaan luettuna asiakkaan riskiraja sekä taloudellisesta asemasta, mukaan luettuna tappionsietokyky. Lisäksi S-Pankki tiedustelee asiakkaan kestävyysmieltymyksiä. S-Pankki arvioi asiakkaan antamien tietojen perusteella, vastaako suositeltu liiketoimi asiakkaan sijoitustavoitteita, pystyykö asiakas taloudellisesti kantamaan sijoitustavoitteen mukaiset sijoitusriskit ja onko asiakkaalla riittävä sijoituskokemus ja tietämys liiketoimeen liittyvien riskien ymmärtämiseksi. S-Pankki arvioi myös rahoitusvälineiden soveltuvuutta asiakkaan kestävyysmieltymysten osalta.

S-Pankki antaa sijoitusneuvonnan yhteydessä asiakkaalle soveltuvuuslausunnon, joka sisältää yhteenvedon annettusta neuvonnasta ja jossa kerrotaan, miten sijoitusneuvo täyttää asiakkaan tavoitteet ja henkilökohtaiset olosuhteet suositellun sijoitusajan kannalta, sekä asiakkaan tietämyksestä ja kokemuksesta ja suhtautumisesta riskeihin ja tappion mahdollisuuteen. S-Pankki ei tarjoa säännöllistä soveltuvuuden arviointia.

Toimeksiantojen toteuttamisen ja välittämisen yhteydessä S-Pankki arvioi, onko asiakkaalla riittävä sijoituskokemus ja -tietämys rahoitusvälineeseen tai palveluun liittyvien riskien ymmärtämiseksi. Jos asiakas ei anna riittäviä tietoja tai S-Pankki katsoo, ettei rahoitusväline tai palvelu ole asiakkaalle asianmukainen, S-Pankki ilmoittaa tästä asiakkaalle ja varoittaa liiketoimeen sisältyvästä riskistä.

Kun on kyseessä asiakkaan aloitteesta tapahtuva toimeksiantojen toteuttaminen tai välittäminen lainsäädännön mukaisilla ns. yksinkertaisilla rahoitusvälineillä, S-Pankki ei arvioi rahoitusvälineen tai palvelun asianmukaisuutta asiakkaalle, eikä myöskään sitä, onko asiakkaalla riittävät tiedot ja kokemus ymmärtää kaikki rahoitusvälineeseen liittyvät riskit.

1.3 Asiointikieliet

Palvelupisteestä ja sijoituspalvelusta riippuen asiakaspalvelu ja sopimusehdot ovat saatavilla suomen ja/tai ruotsin kielellä. Muu, kuin suomenkielinen teksti on vain käännös alkuperäisestä suomenkielisestä tekstistä. Jos kieliversioiden välillä on eroavaisuuksia, tekstin tulkinnassa noudetaan suomenkielistä tekstiä.

1.4 Yhteydenpito

Asiakas voi antaa rahoitusvälineitä koskevan toimeksianton S-Pankkiin suullisesti, kirjallisesti, puhelimitse, sähköpostitse tai sähköisesti verkkopalvelun kautta taikka muulla asiakkaan kanssa erikseen sovitulla tavalla.

Palvelua koskevat raportit, raporttien toimitusväli ja -ajankohta sekä palvelua koskevien ilmoitusten, tiedonantojen ja asiakasraporttien toimitustapa sovitaan sijoituspalvelua koskevassa sopimuksessa.

Asiakas on tietoinen, että sähköisen viestintävälineen, kuten sähköpostin, käyttämiseen viestintävälineenä liittyy erityisiä riskejä muun muassa sen vuoksi, että viesti ei mahdollisesti saavu perille, viesti saattaa joutua ulkopuolisen tietoon tai ulkopuolinen saattaa muunnella viestin sisältöä. S-Pankilla on oikeus luottaa sähköisen viestintävälineen kautta saamansa toimeksiannon aitouteen ja oikeellisuuteen. S-Pankilla on oikeus lähettää asiakkaalle sähköpostilla tietoja ja ilmoituksia, jos asiakas on antanut sähköpostiosoitteensa ja S-Pankki arvioi sähköpostin asianmukaiseksi toimitustavaksi kyseiselle tiedolle tai ilmoitukselle.

1.5 Valvova viranomainen

Palvelun tarjoajan toimintaa valvova viranomainen on Finanssivalvonta, Snellmaninkatu 6, PL 103, 00101 Helsinki.

2 Asiakkaan luokittelu

Sijoituspalvelulain mukaan sijoituspalvelun tarjoajan on ilmoitettava asiakkaalle tämän luokittelusta ei-ammattimaiseksi asiakkaaksi, ammattimaiseksi asiakkaaksi tai hyväksyttäväksi vastapuoleksi. Luokittelu tapahtuu suoraan lain nojalla ja laki sisältää yksityiskohtaiset määräykset luokitteluun vaikuttavista tekijöistä. Asiakkaan luokittelulla on vaikutusta sijoittajansuojan laajuuteen sekä sovellettavaksi tuleviin menettelytapasääntöihin.

Ammattimaista asiakasta eivät koske kaikki sijoittajansuojan liittyvät menettelytapasäännökset eikä hänellä ole oikeutta Sijoittajien korvausrahastosta mahdollisesti maksettaviin korvauksiin.

Ei-ammattimaiset asiakkaat puolestaan ovat Sijoittajien korvausrahaston suojan piirissä. S-Pankki luokittelee asiakkaansa pääsääntöisesti ei-ammattimaisiksi asiakkaiksi. Ammattimaisen asiakkaan vastuulla on ilmoittaa S-Pankille muutoksista, jotka voivat vaikuttaa tämän luokituksen.

Asiakkaalla on lain mukaan oikeus pyytää kirjallisesti palveluntarjoajan tekemän asiakasluokittelun muuttamista. S-Pankki harkitsee tapauskohtaisesti luokittelun muuttamisen edellytyksiä ja sitä, hyväksyykö se asiakkaan hakemuksen.

3 Tietoa asiakasvaroista ja niiden säilyttämisestä

S-Pankissa säilytetään sen haltuun luovutettuja asiakasvaroja. Asiakasvaroilla tarkoitetaan asiakkaan rahavaroja sekä muuta kotimaista ja ulkomaista omaisuutta, esimerkiksi rahasto-osuuksia.

3.1 Asiakkaiden käteisvarat

3.1.1 Talletukset

S-Pankilla on Suomessa toimiluvan saaneena talletuspankkina oikeus vastaanottaa asiakkailta talletuksia hallinnoimilleen pankkitileille. Asiakkaiden tekemät talletukset ovat asiakkaiden saatavia pankilta.

3.1.2 Asiakkaiden muut rahavarat

Muilla rahavaroilla tarkoitetaan sellaisia varoja, joita asiakas on antanut S-Pankille sijoituspalvelua varten ja varoja, joita asiakkaan rahoitusvälineiden eli esimerkiksi osakkeiden myynnistä on saatu. Myös asiakkaan varoille maksetut korot, osingot ja muut vastaavat asiakkaan varoihin perustuvat maksut ovat tällaisia muita rahavaroja. S-Pankin asiakkaiden muut rahavarat talletetaan asiakasvaroina suomalaiseen talletuspankkiin tai muussa valtiossa toimiluvan saaneeseen luottolaitokseen, jolla on oikeus talletusten vastaanottamiseen. S-Pankki valitsee huolellisesti ulkopuoliset palveluntarjoajat, joiden hallussa asiakasvaroja voidaan säilyttää.

3.2 Asiakkaiden arvopaperiomistukset

3.2.1 Sijoitusrahasto-osuudet

Asiakkaiden kotimaiset sijoitusrahasto-osuudet säilytetään kyseisen sijoitusrahaston osuusrekisterissä asiakkaiden nimissä. Sijoitusrahastoissa oleva varallisuus pidetään erillään rahastoyhtiön varallisuudesta. Sijoitusrahastojen varallisuutta ei voida käyttää rahastoyhtiön vastuiden kattamiseen. Kunkin sijoitusrahaston varat säilytetään erillään muiden sijoitusrahastojen, rahastoyhtiön ja säilytysyhteisön varoista.

Ulkomaisten rahasto-osuuksien säilytys poikkeaa kotimaisista rahasto-osuuksista. Asiakkaiden sijoitusrahasto-osuudet ulkomaisten yhteistyökumppaneiden sijoitusrahastoissa voidaan säilyttää kyseisen sijoitusrahaston tai yhteissijoitusyrityksen ylläpitämässä rekisterissä siinä maassa, johon kyseinen sijoitusrahasto on rekisteröity joko S-Pankin nimissä asiakkaan lukuun tai ulkopuolisen säilyttäjän nimissä S-Pankin asiakkaiden lukuun (hallintarekisteröinti) ja asiakkaan ulkomaisten sijoitusrahasto-osuuksien omistukset on kirjattu S-Pankin ulkomaisten sijoitusrahastosäilytysten kirjanpitoon asiakkaan omaisuuden kuuluvaksi. Ulkomaisiin sijoitusrahasto-osuuksiin voi liittyä poliittisia, taloudellisia, juridisia, verotuksellisia ja muita ennalta arvaamattomia riskejä, jotka jäävät yksin asiakkaan vastattavaksi.

3.2.2 Muut rahoitusvälineet

Arvo-osuudet säilytetään asiakkaan nimiin rekisteröidyllä arvo-osuustilillä Euroclear Finland Oy:ssä. S-Pankki toimii Euroclear Finland Oy:n tilinhoitajana ja asiakas on arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa (348/2017) määritellyssä oikeudellisessa suhteessa tilinhoitajaan. Arvo-osuustiliä hoidetaan arvo-osuusjärjestelmää, arvo-osuusrekistereitä ja arvo-osuustilejä koskevien säännösten, määräysten ja ohjeiden mukaisesti. Tietyissä tilanteissa Skandinaviska Enskilda Banken AB (publ) Helsingin sivukonttori tarjoaa omaisuudenhoitotilin kotimaisille arvopapereille sekä toimii S-Pankin alisäilyttäjänä ulkomaisten arvopapereiden osalta.

Asiakkaan ulkomaisia rahoitusvälineitä voidaan säilyttää yhteistilillä, jolloin samalla tilillä on usean asiakkaan arvopapereita ja/tai etenkin joidenkin ulkomaisten arvopapereiden osalta myös S-Pankin tai sen valitseman alisäilyttäjän arvopapereita. Kun arvopapereita säilytetään yhteistilillä, asiakkaan oikeus tilillä olevaan omaisuuteen voi olla kappalemääräinen osuus oikeus yhteistilillä

säilytettäviin, samaan lajiin tai luokkaan kuuluviin arvopapereihin tai oikeuksiin tai muu usein ulkomaiseen lainsäädäntöön perustuva yhteisomistusoikeus. Tällä voi olla vaikutusta mm. yhtiötapahutumien jako-osuuksia määriteltäessä sekä varojen erotteluun mahdollisessa konkurssitilanteessa tai muussa vastaavassa maksukyvyttömyysilanteessa sekä esim. kaupanselvityksen yhteydessä tapahtuneiden mahdollisten virhetilanteiden tai poikkeuksellisten markkinakäytäntöjen yhteydessä.

Ulkomaisia rahoitusvälineitä ei yleensä rekisteröidä asiakkaan nimiin, vaan ne rekisteröidään S-Pankin tai alisäilyttäjän asiakasvaratille. Jos tämä ei jollain markkinalla ole lainsäädännön tai markkinakäytännön mukaan mahdollista, rekisteröidään rahoitusvälineet S-Pankin tai alisäilyttäjän nimiin. Tällöin mahdollisessa konkurssitilanteessa tai muussa vastaavassa maksukyvyttömyysilanteessa asiakkaan arvopaperit eivät välttämättä ole eroteltavissa S-Pankin tai sen valitseman alisäilyttäjän varoista.

4 Tietoa sijoittajien korvausrahastosta ja talletussuojajärjestelmästä

Sijoittajien korvausrahaston tehtävänä on turvata sijoittajan saamiset, jos korvausrahastoon kuuluva sijoituspalvelun tarjoaja ei pysty maksamaan sijoittajan saamia sopimuksen mukaisesti.

Käytännössä Sijoittajien korvausrahastosta voidaan maksaa sijoittajille korvauksia lähinnä tilanteessa, jossa yritys on maksukyvytön. Rahastosta korvataan sijoittajalle 90 prosenttia hänen saatavastaan, kuitenkin enintään 20 000 euroa. Asiakas vastaa omien sijoituspäätöstensä seurauksista. Rahasto ei korvaa esimerkiksi osakekurssien laskusta johtuvia tappioita. Korvausrahasto korvaa vain ei-ammattimaisten sijoittajien saamia.

Sijoittajien korvausrahaston on maksettava sijoittajan saamiset ilman aiheutonta viivytystä viimeistään kolmen kuukauden kuluttua Finanssivalvonnan päätöksestä.

S-Pankki on tarjoamiensa sijoituspalvelujen osalta Sijoittajien korvausrahaston jäsen. Lisätietoja Sijoittajien korvausrahastosta löytyy verkkosivuilta www.sijoittajienkorvausrahasto.fi.

Asiakkaan saatavat ovat joko talletussuojan tai sijoittajien korvausrahastosuojan piirissä. Samoilla varoilla ei ole kaksinkertaista suojaa.

Suomessa toimiluvan saaneiden talletuspankkien on kuuluttava talletussuojarahastoon, jonka tehtävänä on tallettajien saamisten turvaaminen yksittäisen pankin joutuessa maksukyvyttömäksi. S-Pankin asiakkaan tilillä olevat ja niille kertynyt korko kuuluvat talletussuojan piiriin. Talletussuoja on henkilökohtainen ja pankkikohtainen ja koskee erikseen jokaista talletustilin yhteisomistajaa. Jos tallettajalla on varoja yhteisomistuksessa olevalla tilillä, jaetaan tilin saldo yhteisomistajien kesken tasan ja talletussuojaa annetaan kunkin tilinomistajan omalle osuudelle erikseen. Suojan piiriin kuuluvat yksityishenkilöt, yritykset, yhdistykset ja säätiöt.

Jos S-Pankki joutuisi konkurssiin tai ajautuisi muuten maksukyvyttömyystilaan eikä pystyisi maksamaan tallettajien saatavia, korvataan tallettajan S-Pankissa olevat saatavat 100 000 euroon asti talletussuojarahastosta. Tilille talletettujen varojen suojasta vastaa Rahoitusvakausrasto, puh: 02955 30008, talletussuoja@rahoitusvakausrasto.fi.

Talletussuojarahastosta on maksettava korvaus tallettajille pääsääntöisesti 20 työpäivän kuluessa siitä, kun Rahoitusvakausrasto on päättänyt rahaston maksuvollisuuden alkamisesta. Korvaus maksetaan tilisiirtona euroissa. Lisätietoja talletussuojasta löytyy verkkosivuilta www.talletussuoja.fi.

5 Puheluiden ja sähköisen viestinnän tallentaminen

S-Pankilla on oikeus tallentaa toimintaansa liittyvät asiakkaan kanssa käytävät puhelinkeskustelut ja sähköiset viestit. Sähköisellä viestinnällä tarkoitetaan kaikkea mahdollista käytetystä välineestä ja tekniikasta riippumattomasti sähköistä kommunikaatiota S-Pankin ja asiakkaan välillä. Tämä sähköinen viestintä liittyy tai on tarkoitus liittyä toteutettuihin liiketoimiin tai sijoituspalvelujen tarjoamiseen toimeksiantojen vastaanottamisen, välittämisen ja toteuttamisen yhteydessä riippumatta siitä, johtaako viestintä liiketoimien toteuttamiseen tai sijoituspalvelun tarjoamiseen. S-Pankilla on oikeus käyttää puhelu- ja viestitallenteita kulloinkin voimassa olevan sääntelyn mukaisesti toimeksiannon todentamiseen, asiakaspalvelun kehittämiseen, riskienhallintaan sekä todisteina toimeksiannossa mahdollisesti ilmenevien erimielisyyksien ratkaisemisessa ja muihin ilmoittamiinsa käyttötarkoituksiin.

Asiakkaalla on oikeus pyytää kopiota hänen kanssaan käytyjen keskustelujen ja viestien tallenteista viiden vuoden ajan tallenteen tekemisestä. S-Pankin on luovutettava tallenteet toimivaltaisille viranomaisille niiden pyynnöstä.

6 Eturistiriitojen hallinta

S-Pankilla on toimintaperiaatteet eturistiriitojen välttämiseksi ja hallitsemiseksi sijoituspalveluita ja rahoitusvälineitä tarjottaessa. Eturistiriidalla tarkoitetaan sijoituspalvelun tarjoamiseen liittyvää tilannetta, joka syntyy esimerkiksi asiakkaan ja palveluntarjoajan välillä ja johon voi liittyä asiakkaan etuihin kohdistuva riski. S-Pankki-konsernin toiminnassa pyritään aina ensisijaisesti välttämään eturistiriitilanteita.

S-Pankki soveltaa erilaisia eturistiriitojen ennaltaehkäisyyn tähtääviä menettelytapoja. Erytishuomiota eturistiriitojen tunnistamisessa on kiinnitetty asiakastietojen käsittelyyn ja siihen, ettei asiakastietoja siirry sellaisille tahoille, joilla ei ole oikeutta käyttää niitä. Siirrettäessä luottamuksellisia tai muuten arkaluonteisia asiakastietoja otetaan huomioon se, mitä luottamuksellisuudesta säädetään henkilötietolaissa, sijoituspalvelulaissa sekä sijoitusrahastolaissa.

Jos eturistiriititilanne ilmenee, noudatetaan toimintaperiaatteiden mukaisia menettelytapoja. Jos menettelyta-voilla ei pystytä kohtuullisen luotettavasti varmistamaan,

että asiakkaan etuihin kohdistuvilta riskeiltä välttyään, S-Pankki-konsernin yhtiön on annettava asiakkaalle tarkka kuvaus sijoitus- tai oheispalvelun tarjoamisen aiheuttamista eturistiriidoista sekä tiedot eturistiriitatilanteen luonteesta ja syistä sekä asiakkaaseen kohdistuvista riskeistä ja riskien lieventämiseksi toteutetuista toimenpiteistä. Kuvaus on annettava asiakkaalle ennen liiketoimen toteuttamista, jotta asiakas voi harkita haluaako hän liiketoimen toteuttamista kerrotusta eturistiriitatilanteesta huolimatta.

7 Kannustimet

S-Pankki voi tietyissä tilanteissa sijoitus- tai oheispalvelun tarjoamisen yhteydessä maksaa maksun tai palkkion kolmannelle osapuolelle taikka saada maksun tai palkkion kolmannelta osapuolelta. Maksut ja palkkiot ovat kannustimia silloin, kun ne eivät ole palvelun tarjoamiseen liittyviä tavanomaisia maksuja, kuten kaupankäyntiin, säilytykseen tai selvitykseen liittyviä maksuja taikka muita lainsäädäntöön perustuvia maksuja.

Kannustimien tarkoitus on parantaa asiakkaalle tarjotavan palvelun laatua. S-Pankki toteuttaa tätä muun muassa käyttämällä kannustimista saatuja tuloja palvelujen jatkuvaan kehittämiseen. Asiakkaalle annetaan ennen palvelun tarjoamista erikseen tieto kyseiseen palveluun liittyvien kannustimien euromääristä. Jos tarkkaa summaa ei ole tiedossa etukäteen, annetaan asiakkaalle tiedon laskentamenetelmästä. Siinä tapauksessa maksetun kannustimen tarkka euromäärä raportoidaan asiakkaalle jälkikäteen.

8 Tietoa rahoitusvälineistä ja sijoituspalveluista sekä niihin liittyvistä riskeistä

8.1 Yleistä rahoitusvälineistä ja niihin liittyvistä riskeistä

Tässä tiedotteessa on annettu yleinen kuvaus sijoituspalvelun kohteena olevista rahoitusvälineistä ja niihin liittyvistä riskeistä. Kuvaus ei ole miltei osin tyhjentävä eikä se sisällä kaikkia mahdollisia riskejä, joita kuvattuihin rahoitusvälineisiin liittyy. Rahoitusvälineen soveltuvuus tulee aina arvioida sijoittajakohtaisesti. Sijoittajan tulee perehtyä rahoitusvälineeseen koskeviin ehtoihin, ominaisuuksiin ja niistä aiheutuviin velvollisuuksiin ennen sijoituspäätöksen tekemistä, jotta sijoittaja voi ymmärtää rahoitusvälineisiin liittyvät riskit ja mahdolliset vaikutukset sijoittajan taloudelliseen asemaan. Sijoittajan tulee harkita huolellisesti rahoitusvälineen asianmukaisuus aiottuun käyttötarkoitukseen myös muuttuvissa olosuhteissa.

Sijoitustoimintaan liittyy aina taloudellinen riski. Tuotto voi jäädä saamatta ja sijoitetun pääoman voi jopa menettää. Ennen sijoituspäätöksen tekemistä asiakkaan on syytä tutustua huolella sijoitusmarkkinoihin ja eri rahoitusvälineisiin sekä muihin sijoitusvaihtoehtoihin. Rahoitusvälineiden välistä ja sisäistä suhteellista jakoa on syytä tarkkailla jatkuvasti, jotta sijoitussalkun sisältö olisi aina riskiprofiilin kannalta sopiva. Asiakas vastaa itse omien sijoituspäätöstensä taloudellisista tuloksista.

8.1.1 Rahoitusvälineisiin liittyvät riskit

Riski tarkoittaa mahdollisuutta saada sijoituksesta voittoa tai kärsiä sijoitukseen liittyviä tappioita. Kaikkiin sijoitus- tuotteisiin liittyy aina riskejä, ja myös matalan riskin sijoitusstrategioihin sisältyy epävarmuustekijöitä. Sijoituksiin liittyvät riskit vaihtelevat maittain ja myös sijoituslajeittain. Sijoituksiin liittyvät riskit määräytyvät muun muassa rahoitusvälineen rakenteen ja ominaisuuksien perusteella.

Tiettyyn tuotteeseen tai transaktioon liittyvät riskit määräytyvät tuotteen juoksuajan sekä osapuolia koskevien olosuhteiden tai osapuolten välisten suhteiden perusteella. Vaikuttavia tekijöitä ovat myös sijoittajien tarpeet ja tavoitteet, tapa, jolla sijoitus tehdään tai sitä tarjotaan, myydään tai sillä käydään kauppaa, liikkeeseenlaskijan toimintamaa tai kotipaikka, salkun sijoitusten hajautus tai keskittäminen (esimerkiksi eri valuuttoihin, arvopapereihin, maahan tai liikkeeseenlaskijaan sijoitettu summa), transaktion monimutkaisuus ja vipuvaikutus.

Erityisesti kehittyvillä markkinoilla hinnat voivat vaihdella paljon. Kurssierot, pienet kaupankäyntivolyymit ja hinnoittelun suuri hajonta voivat olla tavallisia, samoin ennakoimattomat markkinoiden liikkeet. Kehittyvien markkinoiden läpinäkyvyys, tehokkuus, likviditeetti, markkinainfrastruktuuri, oikeusjärjestelmän luotettavuus ja lainsäädäntö ovat usein puutteellisia kehittyneisiin markkinoihin verrattuna.

Eri rahoitusvälineillä on erilainen riskitaso. Rahoitusvälineillä tapahtuvaa kaupankäyntiä tai rahoitusvälineisiin liittyviä päätöksiä harkitsevien on syytä tuntee sijoituksiin liittyvät riskit. Rahoitusvälineisiin liittyvät tärkeimmät riskit on selostettu seuraavassa.

8.1.2 Riskityypit

Markkinariski

Sijoitusten markkinariski aiheutuu markkinahintojen vaihtelusta. Markkinariski voi vaikuttaa sijoituksen arvoon, olipa kyse koko markkinoiden muutoksesta tai vain sijoituskohtaisesta muutoksesta.

Luottoriski

Luottoriski on tappioriski, joka aiheutuu lainanottajista, joukkovelkakirjojen velallisista, takaajista tai vastapuolista, jotka eivät selviydy vastuistaan. Luottoriski voi tarkoittaa myös osapuolten luottokelpoisuuden heikkenemistä.

Selvitysrisi

Selvitysrisi on kaupan toteutukseen liittyvä riski, joka syntyy, kun vastapuoli ei toimita arvopaperia (tai sen arvoa) sovittujen ehtojen mukaisesti toisen vastapuolen jo täytettyä omat sopimusveloitteensa.

Volatiliteettiriski

Volatiliteetti tarkoittaa sijoituskohteen arvon heilahtelua ylös tai alas. Sijoituksen volatiliteetin kasvaessa myös tappion tai voiton mahdollisuus kasvaa.

Maksukyvyttömyys

Kaupankäynnin vastapuolena toimivan yrityksen tai transaktioon osallistuvien välittäjien maksukyvyttömyys tai laiminlyönti voi johtaa positioiden likvidointiin tai

sulkemiseen ilman asiakkaan suostumusta tai siihen, ettei sijoituksen arvoa palauteta asiakkaalle.

Valuuttariski

Valuuttariski syntyy valuuttakurssien vaihtelusta, joka voi kasvattaa valuuttatransaktioihin sekä ulkomaan valuuttamääräisiin johdannais- ja arvopaperikauppoihin liittyviä voittoja tai näistä transaktioista aiheutuvia tappioita. Suojaus voi lisätä tai vähentää valuuttariskiä, mutta se ei välttämättä poista valuuttakurssien vaihtelusta aiheutuvaa riskiä kokonaan.

Korkoriski

Korkoriski aiheutuu korkotasojen muutoksista. Korot voivat nousta tai laskea. Korkoriski tarkoittaa sitä, että arvopaperin, erityisesti joukkovelkakirjan, suhteellinen arvo heikkenee koronnousun seurauksena. Korkojen noustessa joukkovelkakirjojen hinnat laskevat ja päinvastoin.

Hyödykeriski

Hyödykeriski tarkoittaa hyödykkeiden hinnan vaihtelua, joka vaikuttaa hyödykkeen arvoon futuurimarkkinoilla. Hyödykkeiden hinnat voivat vaihdella merkittävästi sekä kysyntään että tarjontaan vaikuttavien tekijöiden vuoksi. Esimerkiksi luonnonmullistukset, onnettomuudet ja poliittiset selkkaukset vaikuttavat hyödykkeiden tarjontaan tai tuotantoon.

Oikeudellinen riski

Oikeudellinen riski tarkoittaa sitä, että vastapuoli ei välttämättä noudata lakeja ja asetuksia tai osapuolten välisissä tiedoissa tai sopimuksissa voi olla puutteita. Näihin lukeutuvat myös oikeudelliset ja verotukseen liittyvät riskit niissä maissa, joihin sijoituksia tehdään.

Lainsäädäntöriski

Kaikkiin sijoituksiin voi kohdistua lainsäädännöllisiä tai rakenteellisia riskejä. Tällainen riski voi aiheutua monista poliittisista, taloudellisista ja muista tekijöistä, eikä sitä voi ennakoida. Riski on suurempi kehittyvillä markkinoilla, mutta se on olemassa aina markkinoista riippumatta. Kehittyvillä markkinoilla viranomaisvalvonta on vähäisempää.

Verotusriski

Verosäännöt ja niiden täytäntöönpano voivat muuttua aika ajoin. Sijoituksiin voi liittyä monimutkaisia sijoittaja-kohtaisia veroseuraamuksia.

Positioiden välinen korrelaatio

Positioiden välinen positiivinen korrelaatio tarkoittaa eri sijoituskohteiden hintojen liikkumista samaan suuntaan. Negatiivinen korrelaatio on kyseessä, kun sijoituskohteiden hinnat liikkuvat eri suuntiin. Positiiviseen korrelaatioon liittyy riski kaikkien sijoitussalkun arvopapereiden hintojen samanaikaisesta laskusta.

Operatiivinen riski

Operatiivinen riski, kuten tärkeimpien järjestelmien ja ohjausmenetelmien (esim. IT-järjestelmien) toimintahäiriö, on olemassa kaikissa rahoitustuotteissa. Liiketoimintariski, erityisesti puutteellisesta tai kehnosta liikkeenjohdosta ja sisäisestä valvonnasta aiheutuva riski, voi vaikuttaa myös yrityksen osakkeenomistajiin tai sijoittajiin.

Toimialakohtainen riski

Toimialakohtainen riski tarkoittaa sitä, että toimialaa koskeva odottamaton tapahtuma vaikuttaa koko toimialan tulokseen ja toimialaan liittyvään rahoitusvälineeseen.

Likviditeettiriski

Rahoitusvälineen likviditeettiin vaikuttavat kyseisellä markkinalla käytävän kaupankäynnin aktiivisuus ja vapaassa kaupankäynnissä olevien arvopapereiden määrä. Myös markkinahäiriöt (vaikkapa pörssin toimintakatkos) tai infrastruktuuriongelmat, kuten arvopapereiden selvitysprosessin puutteet tai häiriöt voivat vaikeuttaa rahoitusvälineen ostamista tai myymistä määrättyinä ajankohtana.

Luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten elvytys- ja kriisinhallintatilanteisiin liittyvä riski

Jos luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinhallintatiedoksi (2014/59/EU) mukainen kriisinhallintasuositusviranomainen toteaa, että arvopaperin (kuten osakkeen tai joukkovelkakirjalainan) liikkeeseenlaskijana oleva luottolaitos tai sijoituspalveluyritys on vaarassa tulla maksukyvyttömäksi tai ei täytä sille asetettuja pääomavaatimuksia, kriisinhallintasuosituksella on oikeus päättää, että liikkeeseenlaskijan velkoja leikataan. Tämä voi johtaa siihen, että sijoittaja menettää kyseisen liikkeeseenlaskijan osalta sijoituksensa kokonaan tai osittain.

8.2 Yleiskuvaus rahoitusvälineistä

8.2.1 Osakkeet

Osakeyhtiöiden osakkeet oikeuttavat yleensä osuuteen yhtiön osakepääomasta. Osakkeiden liikkeeseenlasku on ensisijainen keino hankkia riskipääomaa yhtiölle. Liikkeeseenlaskijalla ei useimmiten ole velvollisuutta maksaa osakkeen alkuperäistä ostohintaa tai pääomaa takaisin osakkeenomistajalle ennen kuin yhtiö lopettaa toimintansa. Liikkeeseenlaskija voi pääomasijoituksen vastineeksi jakaa harkintansa mukaan osakkeenomistajille osinkoa käteissuorituksena tai lisäosakkeina.

Osakkeisiin sisältyy useimmiten äänioikeus yhtiön hallintoon liittyvissä päätöksissä. Yleensä osuus osakepääomasta, osingoista ja äänivallasta määräytyy osakkeiden lukumäärän mukaan. Myös osakelaji (sarja, johon osake kuuluu) voi vaikuttaa äänivaltaan. Osakkeita on kahdentyyppisiä: julkisia ja yksityisiä. Vain julkisilla osakkeilla käydään kauppaa pörssissä.

Osakkeisiin kohdistuvat kaikki tärkeimmät riskityypit, jotka on esitelty edellä riskejä käsittelevässä luvussa. Osakkeisiin kohdistuu lisäksi yhtiön toimialan epävakaisuudesta, syklisyydestä tai muista ongelmista aiheutuva riski. Jos yhtiö on yksityinen eli sitä ei ole listattu pörssissä tai yhtiö on listattu pörssissä mutta sen osakkeilla käydään kauppaa vain harvoin, osakkeeseen voi kohdistua myös likviditeettiriski, jonka vuoksi osakkeiden myynti voi olla hyvin hankalaa.

Osakekurssi perustuu osakkeen kysyntään, joka puolestaan perustuu yhtiön pitkän aikavälin tuotto-odotuksiin ja tulevaisuudennäkymiin. Kurssit vaihtelevat usein sen mukaan, miten markkinat arvostavat yhtiön tulevan tuotopotentiaalin. Markkinoiden yleinen kehitys, suhdannevaihtelut, tekninen kehitys, lainsäädäntö, kilpailu ja muut

vastaavat tekijät vaikuttavat yhtiön tuotteiden tai palveluiden kysyntään ja ovat siten oleellisen tärkeitä yhtiön osakekurssin kehityksessä.

Myös osakkeen likviditeetti vaikuttaa osakekurssiin. Jos likviditeetti on hyvä, osakkeella käydään vilkkaasti kaupaa. Tällöin sijoituksen myyminen tai ostaminen onnistuu helposti lyhyessä ajassa ilman että suurehkokin myynti- tai ostotoimeksianto vaikuttaa merkittävästi markkinahintaan. Likviditeetin ollessa vähäinen, position likvidointi tai hankkiminen voi olla vaikeaa tai jopa mahdotonta, kestää kauan ja/tai vaikuttaa merkittävästi markkinahintaan.

Ostokurssi on hinta, jonka ostaja on valmis maksamaan arvopaperista. Osakemäärä tarkoittaa sitä, miten paljon osakkeita sijoittaja on halukas ostamaan ostokurssiin. Myyntikurssi on hinta, jonka myyjä haluaa osakkeistaan. Osto- ja myyntikurssit ovat pörssikaupan perustekijä. Ne määrittävät täsmällisesti kulloinkin ostettavissa ja myytävissä olevien osakkeiden määrän.

Kaupankäynnin osapuolet voivat halutessaan käyttää rahaintatoimeksiantoa, jolloin enimmäis- tai vähimmäishinta on rajoitettu. Osapuoli määrittää haluamansa osto- tai myyntikurssin lisäksi osakemäärän. Toimeksiannoilla voi olla aika- tai määrärajoitus, kuten "päivän loppuun mennessä" tai "kaikki tai ei mitään".

8.2.2 Rahamarkkinatuotteet

Rahamarkkinatuotteita ovat muun muassa sijoitus-, yritys- ja kuntatodistukset, rahamarkkinasijoitukset ja valtion velkasitoumukset. Rahamarkkinatuotteiden sijoitusaika on lyhyt, se on yli yön-sijoituksesta korkeintaan yhden vuoden pituinen. Sijoitustodistus on pankin, yritystodistus yrityksen ja kuntatodistus kunnan liikkeeseen laskema velkasitoumus. Valtion velkasitoumus on Suomen valtion 1-12 kuukaudeksi liikkeeseen laskema velkasitoumus. Kuten muihin velkapapereihin, rahamarkkinavälineisiin voivat kohdistua kaikki riskejä käsittelevässä luvussa esitetyt tärkeimmät riskit, erityisesti luotto- ja korkoriski.

8.2.3 Joukkovelkakirjalainat

Joukkovelkakirjalainat ovat eri yhteisöjen tai yritysten liikkeeseen laskemia lainoja, joilla sijoittajilta lainataan rahaa, yleensä pitkäksi aikaa. Lainanottaja eli joukkovelkakirjalainan liikkeeseenlaskija myy joukkovelkakirjan lainantajalle käteissuoritusta vastaan. Liikkeeseenlaskijoita ovat mm. valtiot, kunnat, pankit, muut rahoitusalan yhtiöt, sekä muut yritykset ja yhteisöt. Tyypillinen joukkovelkakirjalaina velvoittaa liikkeeseenlaskijan maksamaan kuponkikorkoa lainantajalle. Joukkovelkakirjalainan erääntyessä lainanottaja eli liikkeeseenlaskija maksaa joukkovelkakirjan nimellishinnan lainantajalle eli sijoittajalle.

Joukkovelkakirjalainoja on monenlaisia. Useimmat ovat kuponkilainoja, mutta myös nollakuponkilainat ovat yleisiä. Nollakuponkilainoille ei makseta korkoa, vaan lainantajalle maksetaan nimellishinta lainan erääntyttyä. Koska kuponkikorkoa ei suoriteta ennen laina-ajan päättymistä, nollakuponkilainoja myydään yleensä huomattavasti alle nimellisarvon riskin kompensoimiseksi.

Koska joukkovelkakirjalainan kuponkikorko ja pääoma maksetaan tulevaisuudessa, joukkovelkakirjan arvo

määräytyy sen mukaan, millaiseksi sijoittaja arvioi rahan arvon kehityksen nykyarvoon verrattuna. Rahan nykyarvo puolestaan riippuu markkinakoroista. Nimelliskorko on riskittömän reaalikoron ja sen ylittävän preemion eli inflaation vaikutuksen summa. Koska joukkovelkakirjalainojen liikkeeseenlaskijoihin (niin valtioihin, julkisyhteisöihin kuin yrityksiin) liittyy aina riskejä, sijoituksen tuotto-odotuksessa on otettava huomioon myös muita joukkovelkakirjalainoille ominaisia riskitekijöitä, kuten luotto-, vero- ja likviditeettiriski.

Joukkovelkakirjalainoihin kohdistuu markkinakorkoriski. Joukkovelkakirjan arvo vaihtelee päivittäin käänteisesti korkoihin nähden. Kun markkinakorot nousevat, joukkovelkakirjan arvo yleensä laskee. Kun markkinakorot laskevat, joukkovelkakirjan arvo yleensä nousee. Joukkovelkakirjalainoihin vaikuttavat myös luotto-, markkina-, likviditeetti- ja valuuttariskit, kansainvälisiin sijoituksiin liittyvät riskit, vipuvaikutusriski sekä salkunhoitoriski.

Joukkovelkakirjalainan laatu perustuu ensisijaisesti liikkeellelaskijan kykyyn maksaa erääntynyt pääoma eräpäivänä sijoittajille. Valtion, kuntien ja suurten maksukykyisten yhtiöiden liikkeeseen laskemia joukkovelkakirjalainoja, joilla on korkea luottoluokitus, pidetään yleensä laadukkaina. Alhaisempien luottoluokituksen omaavien, maksukyvyltään epävarmimpien pienten yritysten ja esim. kehittyvien markkinoiden julkisyhtiöiden tai valtioiden liikkeeseen laskemia joukkovelkakirjalainoja pidetään yleensä vähemmän laadukkaina ja korkeariskeisempinä. Niiden tuottomahdollisuudet ovat suuremmat, koska näihin välineisiin liittyy enemmän riskejä. Luokitukseltaan heikompiin high yield -lainoihin tehdyissä sijoituksissa hintavaihteluiden ja pääoman menettämisen riski on suurempi. Perinteiset joukkolainat ovat yleensä vakuudettomia.

Joukkovelkakirjalainojen arvon vaihtelu riippuu myös joukkovelkakirjalainan juoksuajasta. Maturiteetiltaan lyhyiden joukkovelkakirjalainojen arvo on yleensä vakaa. Sijoittaja huomaa joukkovelkakirjalainan arvonmuutokset yleensä vasta siinä vaiheessa, jos hän joutuu myymään joukkovelkakirjansa pois ennen lainan erääntymistä, jolloin hänelle hyvitetään joukkovelkakirjan senhetkinen markkina-arvo. Joukkovelkakirjalainan herkkyyttä korkojen muutoksille mitataan yleisesti duraatiolla.

Debentuurilaina on joukkovelkakirjalaina, joka on liikkeeseenlaskijan konkurssitilanteessa etuoikeudeltaan huonommassa asemassa kuin liikkeeseenlaskijan muut sitoumukset. Vaihtovelkakirjalaina on joukkovelkakirjalaina, jonka haltijalla on oikeus vaihtaa omistamansa velkakirjat liikkeeseenlaskijan osakkeisiin ennalta sovitulla vaihtosuhteella.

8.2.4 Johdannaisopimukset

Johdannaisia ovat mm. optiot, futuurit, termiinit, koron- ja valuutanvaihtosopimukset, luottoriskin siirtoon tarkoitettut johdannaiset sekä hinnanerosopimukset ja niihin liittyvät optiot ja/tai näiden yhdistelmät tai muut vastaavat sopimukset. Johdannaiset voivat olla pörssissä noteerattuja välineitä, OTC-kaupan (over the counter eli kahdenvälisen kaupan) välineitä tai arvopaperistetuja tuotteita, kuten velkakirjoja tai todistuksia. Riskejä

käsittelyssä luvussa esitellyt riskit voivat koskea kaiken tyyppisiä johdannaissopimuksia.

Johdannainen on rahoitusväline, joka on sopimus tulevasta kaupankäynnistä, jonka arvo määräytyy kohde-etuuden perusteella. Kohde-etuutena on esim. arvopaperi, hyödyke, korko, valuutta, tuotto, indeksi, luottoriski, toinen johdannaissopimus tai kohde-etuuksien yhdistelmä.

Johdannaisia käytetään yleisimmin kohde-etuuden arvon muutoksilta suojautumiseen, tai näistä muutoksista hyötymiseksi. Johdannaissopimusten ehdot voivat edellyttää sopimuksen toteuttamista kohde-etuus luovuttamalla tai nettoarvon tilityksellä. Sijoittajien tulee harkita tarkoin jokaista johdannaissijoitusta. Johdannaissopimuksen ehdot ja siihen liittyvät vastuut on syytä selvittää etukäteen.

Johdannaisilla käydään kauppaa pörssissä ja niiden ulkopuolella. Pörssissä kaupattavien johdannaisten kaupankäynnin edellytyksenä on useimmiten vakuuden asettaminen. Pörssien ulkopuolella myytävät johdannaiset voivat olla listaamattomia vaihdantakelpoisia arvopapereita tai bilateraalisia OTC-sopimuksia.

Johdannaisilla voidaan käydä kauppaa eri tavoin pörssissä ja muilla markkinoilla, mutta kaupankäyntiin liittyy aina joko liikkeeseenlaskijan luottoriski (vaihdantakelpoiset arvopaperit) tai vastapuolen luottoriski (OTC-sopimukset). Riskejä käsittelevässä luvussa esitetyt riskit, erityisesti markkinariski, luottoriski ja kohde- etuuteen liittyvät toimialakohtaiset riskit, koskevat kaikkia johdannaisia. Edellä esitettyjen riskien lisäksi johdannaisiin liittyy johdannaissopimuskohtaisia ehtoja koskevat riskit, riippumatta siitä onko kyse vakioidusta tai vakioimattomasta (OTC) johdannaisesta. Riskinä on myös se, että tappiota tuottavasta sopimuksesta (OTC- sopimus) voi olla vaikea päästä eroon, koska vastapuolella ei välttämättä ole velvollisuutta sulkea tai likvidoida positiotaan. Pörssin ulkopuolella johdannaissopimusten ehdoista neuvotellaan tapauskohtaisesti. Tällaisten johdannaistransaktioiden ehtoja ei ole vakioitu, eikä näille vakioimattomille johdannaisille ole keskitettyä hinnoittelulähdettä. Eri rahoituslaitokset, hinnoittelumallit ja taloudelliset olettamukset voivat tuottaa erilaiset arvot samalle johdannaissopimukselle.

Tässä tiedotteessa ei ole kuvattu tyhjentävästi johdannaissopimuksiin liittyviä riskejä.

8.2.5 Warrantit

Warrantteja laskevat yleensä liikkeeseen rahoituslaitokset, ja niillä käydään kauppaa pörssissä. Warrantit antavat optioiden tapaan haltijalleen oikeuden, mutta ei velvollisuutta, ostaa tai myydä kohde-etuutena oleva arvopaperi tai hyödyke toteutushintaan joko määritettynä päivämääränä (Eurooppalainen warrantti) tai sitä ennen (Amerikkalainen warrantti). Warrantti on option kaltainen, mutta sen maturiteetti on yleensä pitempi.

Sillä voi olla myös enemmän kohde-etuuksia. Warranttien juoksuaika on usein joustavampi kuin muiden arvopapereiden, ja niiden aikarakenne voidaan räätälöidä markkinakysynnän mukaisesti. Warrantit ovat samankaltaisia kuin

optiot ja muut johdannaistuotteet, joten niissä on mahdollisuus käyttää vipuvaikutusta. Kohde-etuutena olevan arvopaperin pienikin hinnanmuutos saattaa kuitenkin aiheuttaa suhteettoman suuren positiivisen tai negatiivisen muutoksen warrantin arvossa. Warranttien hinta on siis hyvin altis vaihtelulle.

Warrantteihin voivat kohdistua kaikki riskejä käsittelevässä luvussa esitetyt tärkeimmät riskit. Warrantteihin sijoittavien on varauduttava siihen, että he voivat menettää sijoituksensa koko arvon sekä mahdolliset välityspalkkiot ja muut transaktiomaksut.

8.2.6 Strukturoidut joukkovelkakirjalainat

Strukturoidut joukkovelkakirjalainat ovat liikkeeseenlaskijan arvopaperimuotoisia velkasitoumuksia, joihin on yhdistetty erilaisia rahoitusvälineitä, kuten esimerkiksi johdannaissopimuksia. Strukturoidun joukkovelkakirjan tuotto on yleisesti sidottu valittujen kohde-etuuksien kehitykseen laina-aikana. Kohde-etuutena voi olla esimerkiksi osakkeet, osakeindeksit, rahastot, raaka-aineet tai hyödykkeet, korot, valuutat, luottoriskit (määritellyn viitevelallisen velanhoitokäyttäytyminen), näistä muodostetut korit tai yhdistelmät, jotka on tarkemmin määritelty joukkovelkakirjaa koskevissa lainakohtaisissa ehdoissa. Strukturoidun joukkovelkakirjalainan tuoton määräytymisen lisäksi kohde-etuuksien kehitys voi vaikuttaa joukkovelkakirjan nimellispääoman takaisinmaksun suuruuteen. Strukturoidun joukkovelkakirjalainan nimellispääoma voi olla joko suojattu kokonaan tai osittain tai siihen voi kohdistua koko nimellispääoman menettämisen riski.

Strukturoituihin joukkovelkakirjalainoihin kohdistuu siihen yhdistettyjen rahoitusvälineiden riskit ja yhdistelmän riski voi olla suurempi kuin yksittäisen rahoitusvälineen riski. Strukturoituihin joukkovelkakirjalainoihin liittyvistä riskeistä on kuvattu tarkemmin kyseisen joukkovelkakirjalainan markkinointimateriaalissa, lainakohtaisissa ehdoissa ja liikkeeseenlaskijan ohjelmaesitteessä. Strukturoituun joukkovelkakirjaan kohdistuu aina riski liikkeeseenlaskijan takaisinmaksukyvyistä. Jos liikkeeseenlaskija tulee maksukyvyttömäksi eikä siten pysty vastaamaan sitoumuksiinsa ja maksamaan joukkovelkakirjalainaa takaisin eikä joukkovelkakirjan nimellispääoman ja tuoton maksulle ei ole asetettu vakuutta, voi sijoittaja/lainanantaja menettää sijoittamansa pääoman sekä mahdollisen tuoton osittain tai kokonaan.

Strukturoidut joukkovelkakirjalainat ovat suunniteltu pidettäväksi eräpäivään asti. Jos sijoittaja/lainanantaja haluaa myydä lainan ennen eräpäivää, voi lainan jälkimarkkinahinta olla merkintähintaa alhaisempi ja sijoitettuun pääomaan kohdistuu tappiota. Joukkovelkakirjalainaa ei välttämättä ole mahdollista myydä laina-aikana. Lisäksi liikkeeseenlaskijalla voi olla mahdollisuus vaatia lainakohtaisissa ehdoissa tai liikkeeseenlaskijan ohjelmaesitteessä mainituissa tapauksissa strukturoidun joukkovelkakirjalainan ennen aikaista takaisinmaksua, jolloin joukkovelkakirjalainan takaisinmaksutava summa voi olla sijoitettua pääomaa alhaisempi.

8.2.7 Sijoitusrahastot

Sijoitusrahasto kerää sijoittajien pääoman yhteen ja sijoittaa sen etukäteen määritetyn sijoitustavoitteen mukaisesti. Sijoitusrahastoja hallinnoivat rahastoyhtiöt,

jotka noudattavat toiminnassaan niitä koskevia lakeja ja sääntöjä ja joiden toimintaa valvoo Finanssivalvonta. Rahastoyhtiö sijoittaa keräämänsä pääoman säännöis- sään määritellyllä tavalla erilaisiin arvopapereihin (yleensä osakkeisiin tai joukkovelkakirjoihin). Sijoitusrahastoon sijoittaminen tarkoittaa sitä, että asiakas ostaa sijoitusrahaston osuuksia (tai osakkeita) ja hänestä tulee näin rahaston osuudenomistaja. Asiakkaan tulee tutustua sijoitusrahaston sääntöihin, avaintietoesitteeseen ja hinnaan. Näistä käyvät ilmi kaikki sijoitusrahaston tiedot.

Sijoitusrahastojen etuja ovat riskin hajauttaminen ja asiantunteva varojen hoito. Muita sijoitusrahastojen etuja ovat monipuolisuus, likviditeetti ja helppo sijoittaminen. Rahastot perivät palveluistaan maksun ja sijoituksille on usein määritetty vähimmäissumma.

Sijoitusrahastoja on monen tyyppisiä riippuen sijoitusrahaston sijoituspolitiikasta. Eri tyyppisiä sijoitusrahastoja ovat esimerkiksi korkorahastot, osakerahastot, yhdistelmärahastot, rahastojen rahastot, alueelliset rahastot, toimialarahastot, hedge-rahastot, indeksirahastot ja kansainväliset rahastot. Sijoitusrahastoissa voi olla sekä tuotto- että kasvuosuuksia. Sijoitusrahaston tuotto allokoidaan ja maksetaan tuotto-osuuksien omistajille. Jos kyse on kasvuosuuksista, ei kasvuosuuksien osuudenomistajille makseta tuottoa, vaan kasvuosuuksille kuuluva tuotto lisätään kasvuosuuksien arvoon, ja uudelleen sijoitetaan kasvuosuuksien arvon kasvattamiseksi.

Sijoitusrahastoihin liittyy riskejä. Riskitaso riippuu pääsääntöisesti rahaston sijoitusstrategiasta ja sijoituskoh- teiden riskitasosta, siten että rahamarkkinarahastot ovat yleensä alhaisemman riskin (ja tuotto-odotuksen) rahastoja, ja osakerahastot korkeimman riskin rahastoja. Kaikki yksittäisten sijoitusinstrumenttien riskit ovat osana rahastosijoittamisen riskejä.

Pitkän koron rahastot

Pitkän koron rahastoilla ei ole kiinteää maturiteettia tai määritettyä koronmaksuaikataulua, koska kohde-etuutena olevia joukkovelkakirjalainoja ostetaan ja myydään toissijaisilla markkinoilla jatkuvasti. Tämän vuoksi pitkän koron rahastot voivat olla herkkiä koronmuutosten vaikutuksille joukkovelkakirjalainojen hintoihin.

Pitkän koron rahastojen tuotto-odotukset määräytyvät paljolti korkojen yleisen kehityksen mukaan. Korkojen noustessa joukkovelkakirjalainojen arvo laskee, mikä puolestaan vaikuttaa rahaston tuottoon. Korkoriskiä mitataan yleisesti duraatiolla, jolla mitataan pitkän koron rahaston arvon herkkyyttä korkojen muutoksille. Pitkä duraatio tarkoittaa, että rahaston arvo on herkkä korkotason muutoksille.

Toinen pitkän koron rahastojen tuotto-odotukseen ja riskitasoon vaikuttava seikka on liikkeeseenlaskijoiden luottokelpoisuus. Vaikka useimmat pitkän koron rahastot hajauttavat luottoriskiä, on silti syytä muistaa, että rahaston painotettu keskimääräinen luottoluokitus vaikuttaa rahaston riskitasoon. Luottoluokituksestaan alhaisten joukkovelkakirjalainojen tuotto-odotus on korkea, mutta niiden volatilitteetti on suurempi. Joukkovelkakirjalainoja, joilla on hyvin alhainen luottoluokitus tai ei minkäänlaista

luokitusta, kutsutaan myös high yield -lainoiksi eli roskalainoiksi.

Yhdistelmärahastot

Yhdistelmärahasto sijoittaa varoja osakkeisiin, joukkovelkakirjalainoihin ja rahamarkkinavälineisiin (käteinen) määritetyn riskitason ja tuottotavoitteiden mukaisesti.

Yhdistelmärahasto voi painottaa sijoituksiaan markkinatilanteen mukaisesti joko osake- tai korkoinstrumentteihin. Yhdistelmärahastoihin kohdistuva riski määräytyy sijoituskohteiden suhteellisen osuuden ja keskinäisten vaikutusten mukaan.

Osakerahastot

Osakerahastot sijoittavat varoja pääasiassa osakkeisiin. Sijoituskohteiksi valitaan yleensä osakkeita, joiden tuoton voidaan odottaa pitkällä aikavälillä muodostuvan keskimääräistä paremmaksi. Osakkeiden kurssivaihtelu eli volatilitteetti on useimmiten suurempi kuin joukkovelkakirjalainojen ja rahamarkkinatuotteiden. Osakerahastot voivat hajauttaa sijoituksia erilaisiin osakelajeihin, kuten eri maissa, yrityssektoreissa toimiviin tai erikokoisiin yrityksiin .

Osakkeiden hinnat voivat muuttua merkittävästi suuntaan tai toiseen päivätasolla. Kaikkiin osakerahastoihin kohdistuu riskejä, jotka aiheutuvat esimerkiksi osakkeita liikkeeseen laskeneiden yhtiöiden taloudellisesta tilasta sekä yleisestä talous- ja markkinatilanteesta. Eri osakelajeihin liittyy erilaisia riskejä. Osakerahaston arvoon vaikuttavia riskejä kaikki tässä tiedotteessa aiemmin luetellut riskit.

Rahamarkkinarahastot

Rahamarkkinarahasto on alhaisen riskin sijoituskohde, jossa sijoitukset voidaan helposti muuttaa käteiseksi. Riskit ovat vähäiset ja tuotto-odotukset verrattain pienet.

Rahastojen rahastot

Rahastojen rahasto sijoittaa varoja muihin rahastoihin. Rahastojen rahastoja on erilaisia, ja niiden riskeihin ja tuotto-odotuksiin vaikuttavat sijoituskohteina olevat rahastot. Rahastojen rahastoissa on huomattava, että kokonaispalkkio näissä muodostuu rahastojen rahaston sekä alla olevien rahastojen palkkioista.

ETF-rahastot

ETF-rahastot ovat pörssinoteerattuja rahastoja, joilla voi käydä kauppaa osakkeiden tapaan. Päinvastoin kuin perinteisillä sijoitusrahastoilla on ETF-rahastoilla olemassa osto- ja myyntinoteeraus, joka päivittyy jatkuvasti voimassa olevien tarjousten perusteella pörssin kaupankäyntiaikana.

ETF-sijoituksiin liittyvät yleisesti kaikki rahastosijoittamiseen liittyvät riskit. Lisäksi tulee huomioida muun muassa seuraavat riskitekijät ETF-sijoituksissa:

- Markkinariski syntyy ETF-rahaston sijoituskohteiden hintavaihteluista. ETF-rahaston arvo voi laskea tai se voi teoriassa menettää arvonsa kokonaan, jos ETF-kohde-etuudet menettävät arvonsa kokonaisuudessaan.

- Likviditeettiriski on ajankohtainen etenkin ETF-rahastoilla, jotka sijoittavat likviditeetiltään heikoille markkinoille tai markkinoille, jossa sijoituskohteiden päivittäinen likviditeetti vaihtelee voimakkaasti markkinatilanteesta riippuen.
- Valuuttakurssiriski on mukana ETF-sijoituksissa rahaston kohde-etuusmarkkinoiden valuutan ja ETF-rahaston noteerausvaluutan erojen kautta.
- Vastapuoliriski ETF-rahastoilla liittyy ETF-rahaston liikkeeseenlaskijana oimivaan yhtiöön.

Ennen sijoituspäätöksen tekemistä sijoittajan on syytä tutustua ETF-rahaston avaintietoasiakirjaan tutustuakseen ko. tuotteeseen ja sen liikkeeseenlaskijaan liittyviin riskeihin. ETF-rahasto ei välttämättä omista suoraan rahaston kohde-etuutena olevia arvopapereita, vaan liikkeeseenlaskija on voinut asettaa vakuuden tai omistaa kohde-etuuden välillisesti johdannaisopimusten kautta.

ETF-tuotteissa voi olla niiden rakenteen vuoksi moninkertaiset tuotto- ja tappiomahdollisuudet verrattuna suorien sijoitusten kohde-etuuksiin.

Kiinteistörahastot

Kiinteistörahastot ovat erikoissijoitusrahastoja, jotka sijoittavat pääasiassa erilaisiin kiinteistöihin kuten asuntoihin, liiketiloihin, tontteihin ja metsäkiinteistöihin. Kiinteistörahaston sijoituskohteena voi olla myös muita rahastoja, jotka sijoittavat kiinteistöihin.

Kiinteistörahastoille ominaista on niiden muita rahastoja heikompi likvidisyys, joka tarkoittaa, että niihin voi tehdä merkintä- ja lunastustoimeksiantoja huomattavasti harvemmin kuin muihin rahastoihin, tyypillisesti kerran kvartaalissa tai kerran puolessa vuodessa. Kiinteistörahastoihin sijoittaminen sopiikin paremmin sijoittajille, joilla on pitkä sijoitushorisontti. Sijoittajan tulee ottaa huomioon lunastussyklin pituus sijoitusta tehtäessä, koska sijoituksesta ei saa lunastettua varoja pois yhtä nopeasti kuin muista rahastosijoituksista.

Kiinteistörahaston tuotot ovat riippuvaisia sijoituskohteena olevien kiinteistöjen arvovaihtelusta ja mahdollisista vuokratuloista. Kiinteistörahastot käyttävät usein velkarahoitusta sijoitusten tekemisessä, jolloin korkojen muutokset aiheuttavat kiinteistörahastoille muita rahastoja isomman korkoriskin.

Muut vaihtoehtoisten sijoitusten rahastot

Vaihtoehtorahastoilla tarkoitetaan yleisesti sellaisia rahastoja, joiden sijoitustoiminta on vapaampaa kuin perinteisten sijoitusrahastojen. Kiinteistöjen ohella sijoituksia voidaan tehdä esimerkiksi erilaisiin hyödykkeisiin tai listaamattomiin yrityksiin.

Vaihtoehtorahastoihin sijoittaessa on syytä huomata, että niihin voi tehdä merkintä- ja lunastustoimeksiantoja huomattavasti harvemmin kuin perinteisiin sijoitusrahastoihin. Lisäksi kommandiittiyhtiömuodossa toimiva rahasto saattaa olla ns. kokonaan suljettu rahasto, joihin liittymistä ja irtautumista on erikseen rajoitettu rahastosopimuksella.

8.3 Rahoitusvälineiden verotus

Rahoitusvälineiden ostamiseen, myymiseen ja omistamiseen liittyy veroseuraamuksia. Sijoittajan tulee huolehtia

riittävien verotusta koskevien tietojen hankkimisesta jo ennen sijoituspäätösten tekemistä. Verokohtelu määräytyy kunkin asiakkaan yksilöllisten olosuhteiden mukaan ja verotus voi muuttua. S-Pankki ei vastaa verolainsäädännössä, oikeus- tai verotuskäytännössä tapahtuvista muutoksista. Lisätietoja on saatavilla verohallinnon sivuilla www.vero.fi tai verotoimistosta.

8.4 Sijoituspalvelut

Välityspalvelut

S-Pankki tarjoaa asiakkailleen välityspalveluja (toimeksiantojen välittäminen ja toteuttaminen) rahoitusvälineillä. S-Pankki vastaanottaa ja välittää rahoitusvälineitä koskevia asiakkaan toimeksiantoja sekä toteuttaa toimeksiantoja asiakkaan lukuun. Toimeksiannot välitetään toteutettavaksi toimeksiantojen toteutuspolitiikkamme mukaisesti muulle yhteistyökumppanillemme.

Pyrimme käsittelemään markkinatoimeksiannot mahdollisimman nopeasti. Jos toimeksianto annetaan ajankohdana, jona kyseisen arvopaperin toimeksiantojen käsittely ei ole pankissa avoinna, pyrimme toteuttamaan toimeksiannon vasta sen jälkeen, kun olemme jälleen avanneet toimeksiantojen käsittelyn ja kaupankäyntimme kyseisellä markkinalla.

Välityspalveluista voidaan periä palkkioita. Rahastoyhtiön hallinnoimien sijoitusrahastojen osalta kulloinkin voimassaolevat palkkiot ilmenevät sijoitusrahaston avaintietoesitteestä.

Sijoitusneuvonta ja omaisuudenhoito

Tarjotessaan sijoitustuotteita S-Pankki voi antaa asiakkailleen tiettyjä rahoitusvälineitä koskevia yksilöllisiä suosituksia eli sijoituspalvelulaissa tarkoitettua sijoitusneuvontaa. Yksilöllisen suosituksen antamisesta ei kuitenkaan ole kyse silloin, kun asiakkaalle annetaan yleistä esittelyä pankin tarjoamista sijoitustuotteista tai kun S-Pankki julkaisee yleisölle suunnatun yleisen suosituksen esimerkiksi jakelukanaviensa tai tiedotusvälineiden kautta. Pelkästään asiakkaan antamien toimeksiantojen välittämisessä tai toteuttamisessa ei ole kyse yksilöllisten suositusten antamisesta.

S-Pankin tarjoama sijoitusneuvonta ei ole sääntelyn tarkoittamaa riippumatonta sijoitusneuvontaa ja annettavat sijoitussuositukset voivat painottua S-Pankin ja sen tytäryhtiön S-Pankki Rahastoyhtiön tarjoamiin ja liikkeeseen laskemiin rahoitusvälineisiin.

S-Pankki arvioi asiakkaan antamien tietojen perusteella, vastaako suositeltu liiketoimi asiakkaan sijoitustavoitteita, pystyykö asiakas taloudellisesti kantamaan sijoitustavoitteen mukaiset sijoitusriskit ja onko asiakkaalla riittävä sijoituskokemus ja tietämys liiketoimeen liittyvien riskien ymmärtämiseksi. S-Pankki ei tarjoa asiakkailleen säännöllistä soveltuvuudenarviointia.

S-Pankki voi tarjota asiakkailleen sijoituspalvelulaissa määriteltyä omaisuudenhoitoa. Omaisuudenhoidolla tarkoitetaan rahoitusvälineiden hoitamista asiakkaan kanssa tehdyn sopimuksen nojalla siten, että päätösvalta sijoittamisesta on annettu kokonaan tai osittain toimeksiannon saajalle eli omaisuudenhoitajalle. Omaisuudenhoitopalvelun sisältö ilmenee sopimuksista

ja ehdoista ja hinnastosta. Omaisuudenhoitopalveluista peritään palkkiota, jolloin palkkion perusteena on usein hoidossa olevan omaisuuden arvo, kaupankäynnin määrä, tuotto tai näiden yhdistelmä. Kulloinkin voimassaolevat palkkiot ilmenevät sopimuksista, ehdoista ja hinnastosta.

9 Tietoa kestävyysriskien huomioimisesta

S-Pankki pyrkii edistämään vastuullista sijoittamista. S-Pankki pitää kestävyysriskejä merkityksellisinä ja huomioi ne sijoituspäätöksissään. Kestävyysriskeillä tarkoitetaan ympäristöön, yhteiskuntaan tai hallintotapaan liittyvää tapahtumaa tai olosuhdetta, jonka toteutumisella saattaisi olla sijoituksen arvoon tosiasiallinen tai mahdollinen kielteinen olennainen vaikutus. Käytännössä kestävyysriskit huomioidaan ja hallitaan seuraavien vastuullisen sijoittamisen strategioiden avulla:

- ESG-integrointi;
- Kansainvälisten normien seuranta;
- Omistajavaikuttaminen;
- Vaikuttavuussijoittaminen;
- Poissulkeminen;
- Suosiminen; ja
- Temaattinen sijoittaminen.

S-Pankki käyttää sijoituspalvelua tarjotessaan myös kolmansien osapuolten sijoitustuotteita ja edellyttää kaikilta käyttäjiltään aktiivisten korko- ja osakerahastojen varainhoitajilta YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteiden allekirjoittamista varmistaakseen tietyn vastuullisuuden tason myös ulkopuolisissa rahastoissa. Sijoituspalveluissa käytettävät ETF-tuotteet ovat pääsääntöisesti vastuullisuustarkastelun ulkopuolella, koska ne ovat luonteeltaan passiivisia, joten ESG-strategioiden käyttömahdollisuudet niissä on rajoitettua (poikkeuksena vastuullisuusindeksejä seuraavat ETF-tuotteet). Kiinteistöisijoituksissa huomioidaan kestävyystekijöitä rakennus- ja investointivaiheessa sekä käytön-aikaisella ohjauksella. Metsäsijoittamisessa pyrimme hyödyntämään esimerkiksi erilaisia sertifiointeja. Vaikuttavuussijoittamisen tuotteemme pyrkivät saamaan aikaan positiivista vaikutusta erityisesti sosiaalisissa asioissa.

S-Pankilla on kestävyystekijöiden ja -riskien huomioimiseen liittyen määritelty päätöksentekoprosessi ja niihin liittyvät merkittävät linjaukset hyväksytään S-Pankin varallisuudenhoitoliiketoiminnan johtoryhmässä. Päätöksentekoprosessi on kuvattu vastuullisen sijoittamisen periaatteissa. Tehtyjä päätöksiä toteutetaan pääasiassa kussakin sijoituspäätöksiä tekevässä yksikössä salkunhoitajien toimesta integroidusti osana sijoitus-toimintaa. Vastuullinen sijoittaminen ja kestävyysriskit huomioidaan myös tiettyjen S-Pankin varallisuudenhoitoliiketoiminnassa työskentelevien sijoituspäätöksiä tekevien henkilöiden muuttavassa palkkiossa. Kestävyysriskien vaikutus muuttavaan palkkioon saattaa vaihdella vuosittain.

Tarjotessaan sijoitus- ja vakuutusneuvontaa S-Pankki pyrkii huomioimaan kestävyysriskit. Ne kertovat asiakkailleen vastuullisesta sijoittamisesta ja jos asiakkaalla on kestävyystekijöihin tai -riskeihin liittyviä preferenssejä, pyritään ne huomioimaan tarjotessa sijoitus- ja vakuutusneuvontaa.

S-Pankki tekee vastuullista sijoittamista taloudellisista lähtökohdista ja näkee vastuullisuuden yhtenä yritysten kilpailutekijänä. Vastuullisuuden arvioinnilla voidaan saada tietoa riskeistä ja mahdollisuuksista, jotka vaikuttavat potentiaalisesti tulevaisuudessa yrityksen taloudelliseen tulokseen vaikkapa myynnin tai kulujen muutoksen kautta.

Kestävyysriskeillä voi olla vaikutuksia rahoitustuotteiden tuottoon. Riskejä voi syntyä esimerkiksi yrityksistä, joiden taseessa on fossiilisia energiavarantoja tai yrityksistä, joiden liiketoiminta on voimakkaasti riippuvaista hiilestä. Riskejä voi laukaista pääomien uudelleen suuntautumisen tai regulaatio. Myös sään ääri-ilmiöt voivat aiheuttaa odottamattomia seurauksia yhtiöille esimerkiksi häiriintyneen tuotannon tai jakelun vuoksi. Riskejä voi niin ikään syntyä yrityksistä, jotka rikkovat yleisesti hyväksytyjä kansainvälisiä normeja, turmelevat ympäristöä, kohtelevat työntekijöitensä kaltoin, tai syyllistyvät esimerkiksi korruptioon huonon hallinnoinnin seurauksena. Riskeihin pyritään varautumaan esimerkiksi huomioimalla ESG-tekijät sijoitusanalyysissä ja päätöksenteossa, vaikuttamalla yrityksiin, poissulkemalla yrityksiä, jotka rikkovat kansainvälisiä normeja tai yrityksiä, joiden liiketoiminta on voimakkaasti hiilestä riippuvaista.

Kestävyysriskien vaikutus sijoitusvakuutusten tuottoon on riippuvainen vakuutukseen liitetyistä sijoituskohteista. Samoin kestävyysriskien vaikutus sijoitusneuvonnan kohteena oleviin rahoitustuotteiden tuottoon on riippuvainen tuotteista, joista sijoitusneuvontaa annetaan. Vakuutuksenottaja/sijoittaja saa tietoa kestävyysriskien mahdollisesta vaikutuksesta sijoituskohteiden tuottoon sijoituskohteita koskevasta materiaalista.

Tarkempaa tietoa miksi ja miten S-Pankki toteuttaa vastuullista sijoittamista löydät osoitteesta: www.s-pankki.fi/fi/private-banking-ja-varainhoito/vastuullisuus-ja-vaikuttavuus.

10 Asiakasneuvonta ja oikeussuojakeinot

Asiakkaan tulee aina palveluun ja sitä koskevaan sopimukseen liittyvissä kysymyksissä ottaa yhteyttä ensisijaisesti asiakaspalveluumme, puh. 010 76 5800.

Asiakas voi antaa palautetta S-Pankin internetsivujen palautelomakkeella, verkkoviestillä, puhelimitse tai S-Pankin toimipisteessä. Palvelussa tapahtuneesta virheestä ja siihen mahdollisesti liittyvistä vaatimuksista tulee ilmoittaa S-Pankille viipymättä. Asiakasvalitus on tehtävä kirjallisesti. Jos pankin ja asiakkaan välillä on sijoituspalveluihin liittyvää erimielisyyttä, pyritään erimielisyysratkaisemaan yhdessä neuvotellen.

Jos neuvottelemalla ei päästä ratkaisuun, asiakas voi saada FINEn Vakuutus- ja rahoitusneuvonnasta maksutta riippumatonta neuvontaa ja opastusta. FINEn Arvopaperi- ja Pankkilautakunta antavat myös ratkaisusuosituksia riita-asioihin. FINE ei käsittele riitaa, joka on vireillä tai käsitelty kuluttajariitalautakunnassa tai tuomioistuimessa.

FINEn yhteystiedot: FINE Vakuutus- ja rahoitusneuvonta,
Porkkalankatu 1, 00180 Helsinki, puh. 09 6850 120,
www.fine.fi.

11 Tiedotteen päivitykset

Tätä tiedotetta päivitetään tarpeen mukaan siinä käsiteltyjen tietojen muuttuessa. Kulloinkin voimassa oleva päivitetty tiedote on saatavissa S-Pankin konttoreista, verkkosivuilta osoitteessa www.s-pankki.fi tai asiakaspalvelusta tilaamalla numerossa +358 (0)10 76 5800.